

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Minister
Staatssecretaris (ter info)

Bestuurskern
Dir. Wegen en
Verkeersveiligheid
Verkeersveiligheid

Den Haag
Postbus 20906
2500 EX Den Haag

Contactpersoon

10.2.e

M +31(0)6-10.2.e
@minien
w.nl

nota

COVID-19- impact Luchtvaart

Doel

Doel van deze nota is u te informeren ten behoeve van het overleg in het Torentje over de mogelijke redeneerlijn en een aantal keuzes die hieraan ten grondslag liggen.

Datum

10 juni 2020

Bijlage(n)

7

Advies:

Kennisnemen en indien akkoord instemmen met bijgevoegde redeneerlijn en de onderliggende uitgangspunten:

1. **LUCHTHAVEN:** Algemene uitgangspunt op de luchthaven is 1,5 meter afstand houden, in lijn met het kabinetsbeleid, richtlijnen EASA en het RIVM advies. Bij bepaalde handelingen gerelateerd aan de veiligheid en de beveiliging (documentcontroles) kan de 1,5 mtr. afstand bij het toenemen van het aantal passagiers niet altijd gegarandeerd worden. Tegen deze achtergrond kunnen Nederlandse luchthavens als aanvullende mitigerende maatregel het gebruik van niet-medische mondneuskapjes adviseren voor passagiers. Ons advies is dat niet medische mondneuskapjes alleen in specifieke situaties (conform advies RIVM) en vanaf de security in het besloten deel van Schiphol worden ingezet. Schiphol is gevraagd de specifieke situaties waarin zij geen 1,5 meter afstand kunnen garanderen nader te motiveren/ specificeren. Strikt juridisch genomen moet je het afwijken van het principe van 1,5 meter opnemen in de verordening. Onze lijn is dat we vasthouden aan de 1,5 meter en erkennen dat op sommige momenten/ plekken dit lastig uitvoerbaar is. Naar verwachting zullen de veiligheidsregio's juridische duidelijkheid willen met het oog op de handhaving.
2. **AAN BOORD:** In lijn van het advies van het RIVM om daar waar 1,5 meter afstand niet aangehouden kan worden in vliegtuigen, conform het gekozen beleid in OV, het dragen van niet medische mondneuskapje te adviseren voor passagiers (vanaf 13 jaar) of cabinepersoneel.
3. Geen restricties op de capaciteit in vliegtuigen opleggen vanuit de overheid met als belangrijkste argument dat het RIVM heeft bevestigd dat het risico op besmetting aan boord van een vliegtuig beperkt wordt door onder meer het unieke ventilatiesysteem aan boord van een vliegtuig.

NB in de factsheets treft u de overzichten zoals vanmorgen in het overleg aan u was toegezegd.

Beslistermijn

Morgen is er om 10 uur een IAO gepland, voorafgaand aan het Torentjes overleg. Wij ontvangen uw reactie graag voor die tijd zodat wij het IAO kunnen meenemen in de voorgestelde lijn.

Toelichting

AD 1

Algemene uitgangspunt op de luchthaven is 1,5 meter afstand houden, in lijn met het kabinetsbeleid, richtlijnen EASA en het RIVM advies. Bij bepaalde handelingen gerelateerd aan de veiligheid en de beveiliging (documentcontroles) kan de 1,5 afstand bij het toenemen van het aantal passagiers niet altijd gegarandeerd worden. Tegen deze achtergrond wordt als aanvullende mitigerende maatregel het gebruik van niet-medische mondneuskapjes geadviseerd door de luchthaven. Ons advies is dat Schiphol de specifieke situaties zoals benoemd in het RIVM advies na security aan Schiphol (bijlage 4) nader specificeert/ motiveert. NB VWS wil het gebruik van mondkapjes liever niet/zo laat mogelijk inzetten. Aandachtspunt hierbij is het juiste gebruik van het mondkapje, zo min mogelijk op en af zetten.

Bestuurskern
Dir. Wegen en
Verkeersveiligheid
Verkeersveiligheid

Datum
10 juni 2020

Voorstel is daarom om aan te sturen dat mondkapjes alleen in specifieke situaties waarin 1,5 meter niet kan worden gerealiseerd gebruikt worden en niet bij de check-in balies, maar vanaf de security om dit t.a.v. ander sectoren nog enigszins uitlegbaar te houden:

- De luchtvaartmaatschappijen bepleiten dat zij bij de check-in balies (landzijde van Schiphol) de 1,5 meter niet altijd kunnen garanderen. Echter is het in die situatie moeilijk te beargumenteren dat dat niet kan, je kunt immers een rij opstellen eventueel zelfs tot buiten. Ook is het lastig uit te leggen waarom de situatie bij de check-in balie anders zou zijn dan in andere vergelijkbare gevallen. Bovendien is in de protocollen opgenomen dat airlines passagiers adviseren om zoveel mogelijk vooraf digitaal in te checken.
- Na de securitycheck betreedt de passagier het besloten deel van de luchthaven. Er is geen sprake meer van een uitwijkmogelijkheid naar buiten toe. De protocollen bevatten maatregelen om de 1,5 meter afstand zoveel mogelijk aan te houden (o.a. afstand markering, deels afzetten zit- en wachtgelegenheden). Ook de wachtrijen en het aantal mensen dat gelijktijdig aanwezig is worden geminimaliseerd door "flow regulatie" en "wachtrijmanagement". Ondanks deze maatregelen geeft Schiphol aan de 1,5 meter afstand daar niet te kunnen garanderen.

In het OV (in de trein) is het dragen van een mondkapje verplicht, maar wordt eveneens vast gehouden aan het principe van 1,5 meter afstand. Op het perron is het dragen van een mondkapje niet verplicht en moet de 1,5 meter afstand worden gewaarborgd. De luchtvaart situatie verschilt van de mondkapjes in het OV:

- 1,5 meter afstand kan niet worden gegarandeerd tijdens het uitvoeren van veiligheids- en beveiligingsprocessen die inherent zijn aan de luchthaven.;
- Vanaf het betreden van de besloten zijde van de luchthaven bevindt een passagier zich in een afgesloten gebied, waardoor de uitwijkmogelijkheden beperkter zouden zijn dan in de openbare ruimte het geval is.
- Bij het OV is het mogelijk om de vraag te beïnvloeden en te spreiden (alleen gebruik voor noodzakelijke reizen, werkgeversafspraken etc). Door het internationale karakter van de luchtvaart en de internationale regels over onder andere slots en slottijden zijn de mogelijkheden beperkt om te sturen op alleen noodzakelijke reizen en/of spreiding van vluchten.

AD 2 AAN BOORD: Het advies van het RIVM volgen om, daar waar 1,5 meter afstand niet aangehouden kan worden in vliegtuigen, conform het gekozen beleid in OV, het dragen van niet medische mondneuskapje te adviseren voor passagiers (vanaf 13 jaar) of cabinepersoneel.

Aandachtspunt is dat de EASA/ECDC-richtlijn is om altijd een medisch mondneuskapje te dragen. Het Nederlandse beleid is echter het gebruik van niet-

medische mondkapjes. De meeste NL luchtvaartmaatschappijen verplichten het gebruik van een mondkapje. Veelal wordt het type mondkapje niet gespecificeerd, in enkele gevallen wordt een medisch mondkapje voorgeschreven of geadviseerd. In de EASA richtlijnen wordt geadviseerd dat luchtvaartmaatschappijen de medische mondkapjes ter beschikking moeten stellen aan passagiers die deze niet zelf hebben meegenomen. Voor deze uitzonderingsgevallen zou een beperkte mogelijkheid aan de luchtzijde van Schiphol moeten worden ingericht om deze te verkrijgen.

Bestuurskern
Dir. Wegen en
Verkeersveiligheid
Verkeersveiligheid

Datum
10 juni 2020

AD 3 Geen restricties op de capaciteit in vliegtuigen opleggen vanuit het Rijk met als belangrijkste argument dat:

- Het RIVM bevestigt dat het risico op besmetting aan boord van een vliegtuig beperkt wordt door het unieke ventilatiesysteem aan boord van een vliegtuig.
- mogelijkheid gericht bron- en contactonderzoek o.b.v. passenger locator cards
- internationale speelveld en regelgeving.

Bij het schrijven van deze nota hebben TUI, Corendon en Transavia inmiddels per mail laten weten dat ze protocollen in lijn met RIVM-advies en –opmerkingen hebben aangepast. KLM heeft mondeling toegezegd dit ook z.s.m. te doen, maar dat is nog niet schriftelijk bevestigd. De vier luchtvaartmaatschappijen komen vandaag met een gezamenlijk voorstel voor triage/gezondheidscheck voor hun vluchten en stemmen hierover nog af met de luchthavens. Kern is een (elektronische) gezondheidsverklaring i.c.m. visuele controles voor het instappen.

Kader

Random luchtvaart zijn afgelopen dagen een aantal zaken bij elkaar gekomen in zeer korte tijd:

- 1) Het advies van het RIVM over vliegen in zijn algemeenheid (bijlage)
- 2) Het advies van het RIVM over de protocollen (bijlage)
- 3) De aangenomen motie van de TK dat het OMT om advies moet worden gevraagd.
- 4) De TK heeft aangegeven voor 15 juni geïnformeerd te worden over vliegen en corona.

Conclusie van het RIVM

Het risico op overdracht van SARS-Cov-2 tijdens een vliegreis en de consequenties daarvan voor de Nederlandse epidemie kunnen beperkt worden door 1. niet op reis te gaan als men klachten heeft, 2. door verspreiding van goede informatie over infectierisico's vooraf, 3. door een triage/gezondheidscheck direct voorafgaand aan de vlucht, 4. door naleven van strikte hygiëne, 5. door het optimaal hanteren van de 1,5 meter afstand van elkaar en daar waar dat niet mogelijk blijkt een beleid zoals uitgevoerd bij het OV in het licht van de specifieke ventilatie in de vliegcabine, 6. de tussen de vliegreizen uitgevoerde adequate reinigingen, en 7. de mogelijkheid tot snelle contactopsporing indien een passagier of bemanningslid achteraf toch COVID-19 onder de leden blijkt te hebben gehad. Daar waar 1,5 meter afstand niet aangehouden kan worden in vliegtuigen moeten contacten tussen passagiers en bemanning beperkt worden en kan, conform het gekozen beleid in OV, het dragen van niet-medische mond-neuskapje overwogen worden.

Bijlagen

1. Herziene presentatie voor het torentje morgen (Bijlage 1)
2. Een redeneerlijn rondom luchthaven en het vliegtuig (bijlage 2)
3. Factsheet juridische aspecten en handhaving
4. Factsheet mondkapjes Nederlandse luchtvaartmaatschappijen
5. Factsheet vergelijking OV en luchtvaart
6. Factsheets Luchthavens en luchtvaartmaatschappijen

Bestuurskern

Dir. Wegen en
Verkeersveiligheid
Verkeersveiligheid

Datum

10 juni 2020